

Agenda de la infància

Per a la millora de la vida i l'educació dels infants del món

STEs-Intersindical

La situació inacceptable en què es troba la infància en l'àmbit mundial, i concretament la manera en què viu, el sofriment que acumula i com d'indefensa es troba a moltes ciutats de l'estat espanyol, ens interpel·la d'una manera directa per a centrar la nostra atenció en els nins, nines, adolescents i joves.

L'any 2019 dels prop de 91 milions de persones a Europa en risc de pobresa i exclusió social 17,9 milions eren nins, nines adolescents i joves menors de 18 anys, més de dos milions i mig de nins i nines pobres a Espanya. A això cal afegir que el 9,6% de tots els infants del món, 152 milions, són víctima de treball infantil; 73 milions en feines perilloses. 2025 és la data límit per a la seva eliminació total en tot el món, un fet que ha de garantir l'escolarització obligatòria i gratuïta per a tots els infants en edat escolar.

A la Confederació d'STEs-Intersindical som conscients del poder de transformació dels docents i volem ajudar a millorar la vida dels nins, nines, adolescents i joves a través de l'educació i la cultura. Per aquest motiu i d'altres hem elaborat aquesta Agenda de la Infància, que posam al servei de les Administracions públiques amb la intenció que les prioritats de la infància siguin també prioritàries en l'agenda política i en els fons que els correspon gestionar.

L'Informe enviat al Consell de Drets Humans pel Relator Especial de Nacions Unides sobre l'extrema pobresa i els

drets humans, Philip Alston, després de visitar Espanya el gener i febrer de 2020, recollia una realitat ben crua: el 29,5% de les nines i nins estaven en risc de pobresa o exclusió social el 2018; i el 6,5% patia carència material severa. Les polítiques adoptades per l'estat espanyol per a eliminar la pobresa, segons Alston, són vergonyosament insuficients i representen tant un fracàs moral com una ferida econòmica "autoinflingida".

L'educació i la pobresa estan vinculades d'una manera molt estreta. De fet, l'impacte de la pobresa infantil damunt l'educació es posa de manifest en cinc àmbits concrets relacionats entre si: primer cicle d'educació infantil, abandonament escolar prematur i repetició de curs, digitalització i bretxa educativa, despesa educativa a les llars i segregació escolar.

L'Agenda de la infància, elaborada a partir de les reflexions de quinze persones expertes i les aportacions d'un grup de docents i estudiants a tres trobades en línia, identifica diferents prioritats en què cal centrar l'atenció per a millorar la vida de la infància; i que són les següents. Prioritat I: pobresa infantil, violència contra la infància i drets dels infants, que són drets humans. Prioritat II: la participació de la infància en els temes que els afecten directament o són del seu interès. I Prioritat III: sobre el dret universal a l'educació. La coordinadora de l'Agenda ha estat Begoña López Cuesta, amb la col·laboració de María

Luz González Rodríguez, responsable d'acció sindical d'STEs-Intersindical.

El contingut d'aquest estudi es va presentar a Madrid, el passat 15 de juny de 2021, a la seu de la UNED de Lavapiés. Parlar d'educació exigeix parlar de pobresa infantil, de lluita contra la violència que pateixen nines, nins, adolescents i joves, i de drets de la infància, que són drets humans. Cal que ajudem la infància no només a assegurar la supervivència, sinó a viure una vida digna i fructífera i a superar la pobresa.

Per altra banda, l'Agenda denuncia que la pandèmia de la COVID-19 ha fet créixer els reptes i les desigualtats existents i n'ha creat de nous. Els infants s'han vist exposats a un augment de la violència domèstica i de l'abús i l'exploració en línia, el ciberassetjament i s'ha compartit un més material d'abús sexual infantil online.

Algunes de les recomanacions més destacades de l'estudi, entre moltes d'altres, són les següents:

Aplicació de la Declaració dels Drets de la Infància (1998) a través de polítiques, projectes o programes que responguin a les necessitats i expectatives en els diferents contextos: família, escola i societat.

Reconeixement de la infància, de nins, nines, adolescents i joves com a subjectes de ple dret, amb identitat pròpia.

L'escola, l'institut, és la institució clau en els municipis, però també en els barris de les ciutats que amb coordinació amb l'Administració local poden presentar projectes per a millorar la cohesió social.

Els centres educatius han de tenir plans de detecció i actuació davant la pobresa i l'exclusió social i educativa. Les distintes administracions, estatal, autonòmica i local, han de disposar de Plans municipals, autonòmics i estatal, que impedeixin viure en la privació material severa nins, nines, adolescents i joves.

Formar el professorat en Drets de la infància i en el reconeixement de la infància, de nins, nines,

adolescents i joves com a subjectes de ple dret, per a saber de què parlem quan parlem de pobresa infantil.

Garantir l'obligació de l'ONU d'eliminar la violència contra els infants i joves, i el ple reconeixement del respecte per la seva integritat física i personal.

Vetllar perquè els models educatius es basin en el respecte al progrés i les necessitats de cada nin o nina, en forma de disciplina positiva, amb professionals qualificats.

Assegurar la participació dels nins, nines i joves, de manera que es respecti el seu dret a ser escoltat, tot garantint que la seva opinió es tindrà present en les decisions que els afecten.

Eliminar els macrocentres i els centres exclusius per a estrangers, i fomentar la creació de recursos amb un format més petit i els acolliments familiars.

Establir un programa reforçat que vetlli per l'estat psíquic i emocional dels infants i joves, amb l'objectiu de protegir i garantir la seva integritat psicològica.

Fer efectiu, a través d'accions concretes, el dret fonamental de les nines i nins a rebre una

educació democràtica, laica, justa i equitativa basada en la comprensió i en el respecte.

La COVID-19 no ha generat noves desigualtats, sinó que ha posat de relleu totes les que hi havia entre els diferents grups humans. Per això, cal ara més que mai aprendre de la situació que hem viscut davant la pandèmia, la necessitat de construir una societat més cooperativa i solidària, amb la posada de les bases des de les escoles. ■